

ИРГР-Садово ще кординира проект за проучване на фенотипното разнообразие и нови технологични решения при бурчака (*Vicia ervilia*)

Автор(и): доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси "К. Малков" – Садово, ССА
Дата: 29.01.2026 Брой: 1/2026

ИРГР-Садово е координатор на нов проект на тема „Проучване на фенотипното разнообразие и нови технологични решения при бурчака (*Vicia ervilia*) – потенциал за използване при настъпващите глобални климатични промени“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, Договор № КП-06-Н96/14/10.12.2025 г.

Периодът на изпълнение на проекта е 2025-2028 г. Ръководител е доц. д-р София Петрова.

Редица растителни видове, недостатъчно използвани и подценявани, все по-често доказват своя значителен потенциал за трансформиране на глобалните агро-хранителни системи. Въпреки своите предимства и висока адаптивност, тези видове до голяма степен остават извън обхвата на конвенционалното земеделие, често засенчени от основните житни култури. Интегрирането им в селскостопанските практики предлага множество ползи, включително повишено биоразнообразие, засилена устойчивост към климатични промени и подобряване на глобалния хранителен профил.

Vicia ervilia, известна като горчив фий, е древна бобова култура, произхождаща от Средиземноморския регион. Има дълга история на култивиране, датираща още от палеолита, и е широко представена в археологически находки от неолита и бронзовата епоха. В миналото горчивият фий е бил важна култура за добив на зърно и фураж в страните от Средиземноморието, но неговата популярност намалява с навлизането на по-продуктивни култури. Този бобов вид заслужава нов поглед поради редица агрономически предимства – висок потенциал за добив, устойчивост на засушаване и студ, подобряване на почвеното плодородие и способност за адаптация към маргинални почви и полусухи райони.

За успешното управление и интегриране на горчивия фий в земеделието е от съществено значение да се разполага с обширни познания относно наличното разнообразие в Националната колекция, както и за неговите приложения и значение. Това ще стимулира интереса на земеделските производители и ще допринесе за устойчивото поддържане на екосистеми, включващи разнообразни селскостопански култури. Макар че традиционните познания предоставят ценна информация относно отглеждането и употребата на тези видове, е необходимо провеждането на задълбочени научни изследвания за запълване на съществуващите пропуски, разрешаване на текущи спорове относно агрономическите практики и по-добро разбиране на ефекта им върху човешкото здраве.

Основната цел на настоящото изследване е да се извърши цялостна характеристика, оценка и обогатяване на образци от *Vicia ervilia* от националната колекция чрез използване на фенотипиране, агрономически показатели, устойчивост на биотичен и абиотичен стрес, както и биохимични и технологични показатели. Биохимичните анализи ще бъдат насочени към генериране на нови знания относно съдържанието на нишесте, общи въглехидрати, състав на мастни киселини в триацилглицеролите, енергийна стойност на семената и съдържание на водоразтворими захари.

Перспективните образци, идентифицирани по време на изследването, ще бъдат изпитани в производствени условия. Предвижда се разработване на технология за отглеждане на местна есенна

форма на горчив фий при условия на конвенционално земеделие в районите на Източните Родопи и Садово.

бурчак, отглежан в условията на биологично поле в Източните Родопи

Включването на горчив фий в брашнени смеси съответства на обществените здравни цели, предоставяйки достъп до по-балансиран и функционални храни, което е приоритет в националната здравна и профилактична политика. В тази връзка се предвижда провеждане на широк набор от изследвания за оценка на технологичните свойства на брашно от подбрани перспективни образци на горчив фий, подбрани въз основа на специфични агрономически характеристики. Ще бъде извършена пълна технологична оценка на брашното чрез използване на ключови качествени показатели с цел определяне на неговия технологичен потенциал за влагане в хлебни продукти, предназначени за ежедневна консумация.

Основната цел на настоящото изследване е да се извърши цялостна характеристика, оценка и обогатяване на образци от *Vicia ervilia* от националната колекция чрез използване на фенотипиране и агрономически показатели. Перспективните образци, идентифицирани по време на изследването, ще бъдат изпитани на устойчивост на абиотичен стрес, характеризирани по биохимични и технологични показатели и изпитани в производствени условия в районите на Източните Родопи и Садово .

Задачи

- Фенотипиране и оценка на образци бурчак чрез морфологични, фенологични и стопански признаци;
 - Фенотипиране и оценка на перспективни образци бурчак при различни еколого-географски условия;
 - Оценка на семена на образци бурчак по биохимични показатели;
 - Химико-технологичните анализи на двукомпонентни пшенично-бурчачни смеси брашно с цел подобряване на протеиновото съдържание и вкусовите качества на хляба.
-

Още по темата:

Първо съобщение за наличие на кореново гниене (ризоктониоза) по бурчака (*Vicia ervilia*) в България

Ден на фермера в Садово – култури подходящи за алтернативно и биологично земеделие